

Täiskasvanute kogemuslugude põhjal YouTube'i videotest õppimisest

Joosep Ulm

Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut

Annotatsioon

Tänapäeva interneti ajastul kasutavad inimesed digivahendeid ja nutiseadmeid igapäevaselt nii meelelahutuseks kui töötamiseks ja õppimiseks. Virtuaalreaalsuses elamine paralleelselt päriseluga on teemakohane mitte ainult noortele vaid kõikidele vanusegruppidele. Erinevused tekivad digivahendite kasutamise mahtudes ja eesmärkides.

Käesolevas uurimistöös uuriti täiskasvanute kogemusi YouTube'i vahendusel õppimisest. Fookuses olid kogemuslood, mis rääkisid sellest, mida, miks ja kuidas on õpitud YouTube'i videotest. Kogemuslugude põhjal sai teha järeldusi erinevatest õppimise protsessidest ja nende sõestest täiskasvanute eesmärkide ning vajadustega. Lisaks uuriti YouTube'ist videote vaatamisel õppimise teadvustamist kui teadlikku tegevust, mille tulemusel paranevad teadmised või elulised oskused.

Uuringu käigus viidi läbi intervjuud viie täiskasvanuga, mida analüüsiti sisuanalüüsi meetodi abil. Uuringus käigus selgus YouTube'i kasutamise laiapindsus, mis näitab ilmekalt selle portaali võimalust pakkuda vaatajatele rohkemat, kui pelgalt meelelahutust. Täiskasvanud, kes soovivad lahendada elulisi probleeme või täiendada puudujääke enda teadmistes, pöörduvad sageli YouTube'i leheküljele. Alustades tekkinud probleemidele lahenduse otsimist internetis leiduvate otsingumootoritega, leitakse lõpuks kiireimad ja ammendavad lahendused just nimelt YouTube'ist. Ajaga tekkinud vilumus internetist soovitud materjali leida, on teinud YouTube'ist ühe lihtsaima tööriista, kust leiavad lahenduse ka nõudlikumad otsijad.

Võtmesõnad: täiskasvanud ja eneseteadlik õppiija, kogemuspõhine õppimine, videopõhine õppimine, YouTube.

Sissejuhatus

Ajal, kui ei eksisteerinud tänapäevast arvutit ega internetti, õppisid täiskasvanud uusi teadmisi ja oskusi selleks loodud asutustest, koolitustel, raamatutest, ajalehtedest,

rahvakogunemistelt üksteisega kogemusi jagades ning põlvest põlve juba omandatud edasi kandes. Eelmise sajandi algul ilmunud Päevalehe artiklis „Kuidas saadi 50 aastat tagasi õpipoisiks - selliks – meistriks“, kirjutati: „Umbes 50 aastat tagasi valitses olukordi, mil veel tänases lugupidamises oli enamus keskaegsete tsunftide kirjutamata seadus ja õpipoiste, sellide ja meistrite vahel püstitus kõrge seisuse ja uhkuse ja traditsioonide müür. Polnud kerge ületada neid vahemüüre ja sageli tuli põhjani tühjendada alanduste ja kibeduste karikas, et pääseda õpipoisist selliks ja edasi käsitöölise tippsaavutuseni meistriks.“ (Päevaleht, 1935). Uute teadmiste või oskuste omandamine oli sada aastat tagasi ning ka veel möödunud sajandi lõpul üldjuhul ajamahukas protsess. Pärast 20. sajandi lõpul ja 21. sajandi alguses alanud arvutite võidukäiku tekkis juurde palju uusi võimalusi õppimiseks ja õpetamiseks. Enne, kui saadi pildimaterjali või teksti näitama asuda videoprojektoritega, oli üks väheseid võimalusi vaid grafoprojektor, millega oli võimalik suurendada seina peale infot, mis oli kujutatud lüümikute peale. Tänu videoprojektorile oli võimalik visualiseerida suurele vaatajaskonnale kõike, mida arvuti kõvaketas sisaldas. Sisuliselt on kino näitamise tehnika liikunud kodustesse tingimustesse kingakarbi suuruse kasti sisse.

Videoprojektoriga enda arvutist informatsiooni edastamise viis eeldas siiski koolitaja või õpetaja viibimist samas ruumis inimestega, kes soovivad midagi uut õppida. Interneti kasutamise mahu kasvades tekkisid võimalused, kuidas inimesed, kellel on teadmised ja oskused, saavad jagada seda inimestega üle maailma. Videokeskkond YouTube tekkimisega, tekkis inimestel võimalus lihtsalt üles laadida kõikvõimalike videoid. Esmalt kasutati seda võimalust enamjaolt muusikavideote keskkonnana kui ei läinud kaua, kui YouTube keskkonna avastasid inimesed, kes soovisid jagada oma teadmisi, oskusi, kogemusi. Ajal, kui internet ja arvutid olid juba igapäevased töövahendid, kuid kõiki tänaseid võimalusi veel polnud, andis Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, välja trükise inimeste edulugudest „Elukestvaõppe võimalused 2009/2010“, kes on teinud elus kannapöörde ja õppinud uusi ameteid. Trükisega reklaamiti peamiselt noortele võimalusi kutsete õppimiseks ning avaldati statistikat kutsehariduse populaarsusest Euroopas. (Innove, 2009) Trükis ilmus ainult tosin aastat tagasi, kuid isegi siis ei olnud veel võimalik erinevaid oskusi ja teadmisi õppida läbi YouTube'i videote. Tänapäevaks on võimalik nimetatud keskkonnast leida infot kõige kohta, vaja läheb vaid suurel hulgal fantaasiat. Oma uurimistöös keskendun videotele, mida täiskasvanud saavad kasutada nii praktiliste oskuste kui teoreetiliste teadmiste omandamiseks või täiustamiseks.

Vajadus teha midagi, millega pole varasemalt kokku puutunud ning mille kohta pole ka lugenud, innustab vastava sisulist videot otsima. Valdkondi, mis teemalisi oskusi saab täiendada, on lõputult. Alustades erinevate roogade valmistamisega ning lõpetades õmblemise, ehitamise või viljapuude lõikamisega.

Aasta 2020 tekitas ülemaailmselt olukorra, kus üha enam inimesi pidid oma igapäeva toimetusi tegema kodus viibides. Lapsevanemad õppisid koos lastega ning lisaks töötasid kodus. Kodus õppimise ja töötamise juures mängivad suurt rolli YouTube ning üldisemalt kogu internetist leiduvad õpetusvideod. Sellisel viisil ei õpita ainult praktilisi oskusi vaid omandatakse ka teoreetilisi teadmisi, mis pole aga praeguse töö uurimiseesmärk. Küll aga tekitas ülemaailmne koroonapandeemia vähemalt Eestis olukorra, mis pani inimesi kolima linnast maale. Uude keskkonda elama asumine tekitas vajaduse õppida oskusi, mida varasemalt ei läinud tarvis. Kuna internet on Eestis igal poole kätte saadav, siis YouTube pakub rohkesti uues keskkonnas hakkama saamiseks vajalikke videoid.

Kantar Emor viis 2021 aasta kevadel 12. korda läbi Eesti elanike lemmikbrändide uuringu mille tulemusena juhib edetabelit YouTube, millele järgnevad Google, Coop ja ERR. Edetabeli liidri, YouTube'i positsioon on olnud viimased neli aastat väga stabiilne – viimased kaks aastat on olnud edetabeli esimene ja eelneval kahel aastal teisel kohal. YouTube'i eelistajate hulgas on rohkem nooremapoolseid (kuni 35-aastaseid) mehi, kelle jaoks on see bränd selgelt esimene, ülejäänud järgnevad juba selge vahega. (Emor, 2021)

Uurimistöö eesmärk on kogemuslikku ja sotsiaalse õppimise teooriast lähtudes uurida täiskasvanute kogemuslugusid YouTube'ist videotest õppimisest. Töö tulemus aitab teadvustada YouTube keskkonda kui õppimiseks vajalikku digivahendit. Lisaks eeltoodule pole antud teemat Eesti kontekstis piisavalt uuritud selleks, et YouTube'i keskkonda saaks arvestada lisaks sotsiaalmeedia platvormile ka õppekeskkonnana.

Käesoleva töö peamine uurimisküsimus on: millisena kogevad kasutajad kogemusõppe protsessi Youtube'i videokeskkonna näol?

Täiskasvanud ja eneseteadlik õppija

Eneseteadlikkus viitab sellele, et täiskasvanud on ennastjuhtivad, autonoomsed ja iseseisvad (Abdulrahman, 2015) (Chan, 2010), nad liiguvad arengu teel iseenda kujundatud plaani alusel ja hindavad ise oma õpikogemust (Hetzner, Steiner, Dimitrova, Brna, & Conlan,

2011). Täiskasvanute elukogemus on rikkalik ressursside allikas õppimiseks ja täiskasvanud inimene õpib läbi kogemuse ning täiskasvanud õpivad seda, mida nad usuvad, et peavad õppima, (Abdulrahman, 2015) (Chan, 2010), seega õppimise situatsioon peab olema otseselt seotud tegeliku ülesande kontekstiga (Hetzner, Steiner, Dimitrova, Brna, & Conlan, 2011). Orienteeritus õppimisele tähendab, et täiskasvanu püüab kohaneda situatsiooniga, lähenemine õppimisele on probleemi- ja ülesandekeskne ning eluline, õpitu on koheselt rakendatav. Oluline seisukoht on ka see, et täiskasvanu on sisemiselt motiveeritud ning täiskasvanu tahab aru saada õppimise väärtustest ja õppimise vajalikkusest ning kuidas see aitab täiskasvanut eesmärgi saavutamisel (Abdulrahman, 2015) (Chan, 2010), seega peab ta teadma miks, mida ja milleks ta peab õppima ning õppimise kogemused peavad ühtima inimese eesmärgiga (Hetzner, Steiner, Dimitrova, Brna, & Conlan, 2011).

Malcolm Knowles (1998) tugines täiskasvanud õppija eripära selgitades oma teoorias selgitades neljale põhimõttele: 1) täiskasvanud õppija pilk on suunatud iseendale; 2) tal on kogemusi, mida saab kasutada kui ressurssi; 3) ta on motiveeritud õppima, kui õppimine on seotud tema sotsiaalsete rollidega; 4) tal on soov oma uusi teadmisi kohe rakendada. Viimasele kahele eripärale toetudes saab välja tuua sideme kogemusliku õppimisega. Täiskasvanu sotsiaalse rolli, selle vahetamise või muutumisega kaasneb vajadus uute teadmiste või oskuste omandamiseks. Sotsiaalses keskkonnas tuleb inimesel end koheselt teostada ning teiste kogemuse kaudu või ise eksperimenteerides ja seeläbi õppides, omandatakse uued vajalikud oskused ja teadmised. Õppimise üks eesmärgi on omandada uusi teadmisi ja kogemusi praktilistel kaalutlustel. Samas ei tähenda iga kogemus veel õppimist, sest inimest ei arenda kogemus ise, vaid selle omistatud tähendused (Jarvis, 1998). Kogemusest, mis jääb reflekteerimata, pole võimalik õppida (Märja, Lõhmus, & Jõgi, 2021). Viimasel puhul tasub meenutada D. Kolbi kogemusliku õppimise tsükli mudelit.

Täiskasvanud õppija mõistmisel jääb puudu tema sügavam sisemise kasvamise kogemus, see mida ta õpingute jooksul oma hinges ja mõtetes läbi elab. Inimest ja tema arengut ei saa taandada numbrite ja statistika taha. (Douglas & Carless, 2013)

Kogemuspõhine õppimine

Hariduse ja Kasvatuse sõnaraamat sõnastab kogemusõpet kui juhuõpet. Õppija seisukohast vaadatuna on see iseloomult eesmärgistamata õppimine, mis toimub igapäevaelu situatsioonides. (Eesti Keele Sihtasutus, 2018) Sõnaraamatus võrdsustatakse kogemusõpet vabaõppega ning pereringis, töökohal ja vabal ajal õpitu liigitub kõik kogemusõppeks.

Kogemuslik õppimine, mida ennastjuhtiv inimene kontrollib, on elukestva õppimise üks protsessidest (Kolb, 1984). Kolbi töö tulemus kogemusliku õppimise tsükli seletamisest on enim mõjutanud arusaama kogemusest kui õppimisest. Kogemusliku õppimise tsükli saab jaotada nelja astmeliseks õppeprotsessiks, mida õppijad rakendavad korduvalt ning igas tavapärase interaktsioonis: Kogemus - Refleksioon - Abstraktsioon – Tegutsemine (Kolb, 1984). Kogemusliku õppimise tsükkel on hõlmab protsessi dünaamiliselt, terviklikult ja täiskasvanute arengut mitme mõõtmeliselt. Dünaamiline vaade õppimisele põhineb õppetsükli, mille ajendiks on tegevuse, peegelduse ja kogemuse ning abstraktsiooni kahekordse dialektika lahendamine (joonis 1). See teooria on terviklik ning määratleb õppimise kui inimese kohanemisprotsessi, mis hõlmab kogu inimest. Sellisena ei toimu kogemuslik õppimine mitte ainult taseme õppes ja klassiruumis, vaid ka tavaelus (Kolb, 2017).

Tsüklis kirjeldatud tegevused toimuvad tegelikult niivõrd orgaaniliselt, et inimesed ei pruugi tajuda seda, kui õppeprotsessi vaid tavapärast igapäevast tegevust. Kogemusliku õppimise eripärasid ongi tema õpetav mõju ilma konkreetse soovita antud hetkest õppida. Kui kogemusele lisada taha teadlik suunamine õppimisele, on kogemusliku õppimise väärtus suurem ning argipäeva toimetused võivad omandada inimestele uue tähenduse.

On veel teoreetikuid, kes arvavad, et kogemusõpe moodustub suhtest kolme põhikomponendi vahel: kogemus, eel teadmistel põhinev refleksioon ja selle tulemusena õpitud kogemus (Kuk & Holst, 2018).

Videopõhine õppimine

Tänapäeva kiirelt arenevas maailmas on uueks reaalsuseks tihti ka virtuaalreaalsus, mille alla kuuluvad ka YouTube keskkonnas leiduvad õppevideod. Tehnoloogia areng on seotud inimese põhioskuste profiili üldiste muutustega. (Sülzenbrück, 2011). Sellega seoses tuleb uurida lähemalt, millist mõju avaldavad erinevad õppevideod täiskasvanu õppimisele ning üldisele praktiliste oskuste omandamisele. Video on hea vahend tõenduspõhise teabe levitamiseks, kuna veebipõhised e-õppevahendid suurendavad teadusel põhinevaid teadmisi (Levac, 2014). Videot on lihtne edastada ning internetist leida, mistõttu on materjal kergesti kättesaadav kõigile, kes soovivad oma teadmisi antud valdkonnas täiendada (Klinkova, 2020). Videomaterjalil on õppimise protsessis kaks olulist rolli. Esiteks saab video olla õppija huvi tõstja, aidates haarata tähelepanu õpitava sisule; teiseks saab video abil selgitada protsesse ja kontseptsioone, mille selgitamine teksti või isegi piltide abil oleks

keeruline ning mille vahetu esitamine katsena oleks keeruline või võimatu vahendite puudumise või ohutustehniliste nõuete tõttu. (Koppel, 2019)

YouTube

YouTube on 2005. aastal asutatud videote levitamise platvorm (Terms, 2019). Vaid vähem kui kaks aastat pärast alustamist, 2006. aasta oktoobris ostis Google videokeskkonna ära, misjärel muutus YouTube üha populaarsemaks (Burgess ja Green, 2018). 2008. aastaks oli

YouTube maailma kümne enim külastatava veebilehe hulgas ning 2018. aastaks oli YouTube'ist saanud Google'i järel populaarsuselt teine veebileht maailmas (Arturs, Drakopoulou ja Gandini, 2018). Möödunud, 2020 aasta andmete järgi on YouTube populaarsuselt teine internetilehekülj Eestis (Top Sites in Estonia, 2020). YouTube'i kasutamine Eestis on vaieldamatult kõige populaarsem noorte hulgas. Emori uuringu järgi on vanus ja videote vaatamise rakenduste kasutamine omavahelises korrelatsioonis. Kui 15–24-aastastest on kuu aja jooksul YouTube'i jt sarnaseid rakendusi kasutanud 79% ja 25–34-aastastest 65%, siis vanemate puhul on seda teinud vähem kui pooled (Emor, 2018). Kõige eakamate vanusegrupis, 65–74-aastaste hulgas on neid rakendusi kasutanud 12,2% uuringus osalenutest (Emor, 2018).

Igakuisele üle maailma kasutab Youtube.com keskkonda üle 1,9 miljardi kasutaja, vaadates keskmiselt päevas kokku umbes 1 miljardi tunni jagu videomaterjali (YouTube for Press, 2019). YouTube on tasuta kasutatav ning ligipääsetav erinevate seadmete (arvutid, mobiilsideseadmed, nutitelerid jmt) kaudu, mis võimaldab antud videokeskkonna materjali hõlpsat kasutamist nii õpetaja kui õpilase poolt. YouTube on Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse uurimuse järgi ka 2018. aastal Eesti õpetajate lemmik töövahendite seas 2. kohal (Maadvere, 2019).

Valim ja metoodika

Uurimistöö andmete kogumine toimus kvalitatiivsel meetodil. Kvalitatiivsetes uuringutes, kus tegeldakse inimeste isikliku ja sotsiaalse kogemuse uurimise, kirjeldamise ja tõlgendamisega, püütakse mõista pigem väikese arvu osalejate maailmavaadet kui kontrollida mingi eelnevalt püstitatud hüpoteesi paikapidavust suure valiku kaudu (Laherand, 2012).

Sellest lähtuvalt moodustus uurimistöö valim viiest intervjuueeritavast, kes olid nii vertikaalselt kui horisontaalselt segregeeritud valdkondadest ja haridusliku taustaga. Kvalitatiivse uuringu läbiviimine andis uuringus osalejatele võimaluse mõtestada oma isiklikke kogemusi.

Andmete kogumiseks kasutati poolstruktureeritud intervjuud kus küsimused olid intervjuueerijal olemas kuid vastavalt intervjuu loomulikule kulgemisele polnud alati vaja igat küsimust esitada, kuna intervjuueeritavad vastasid oma kogemusi jagades küsimustele iseeneslikult. Sellisel moel said intervjuueeritavad jagada enda lugusid vabalt ning hakkasid enda kogemuslugusid rääkides reflekteerima, mis omakorda lisas tulemitele sügavust. (Lagerspetz, 2017)

Andmed analüüsimine intervjuudest kogutud informatsiooni põhjal toimus sisuanalüüsi kasutades, mis oli jaotatud kolme etappi. Esimeses etapis toimus kodeerimine ehk koodide loomine, mille käigus märgistati tekst erinevaid värve kasutades. Seejärel kodeeriti kogu tekst vastavalt uurimisküsimustele. Peale kodeerimist loodi sarnaste koodide alusel erinevad kategooriad. Viimase etapina toimus märkmete kirjutamine ehk memode kirjutamine, mille alusel millest edasi toimus artikli tulemuste kirjutamine ja tõlgendamine.

Tulemused

Intervjuud viidi läbi viie inimesega, kellele omistati sisuanalüüsi tehes koodid I 1-st I 5-ni. Intervjuuks oli ettevalmistatud seitsmest küsimusest koostatud küsimustik, milles sisalduvaid küsimusi esitati intervjuueeritavale vastavalt konkreetse intervjuu kulgemisele. Küsimused esitati pigem suunavalt ja selliselt, mis aitas intervjuueeritavatel enda kogemuslugusid avada. Intervjuude keskmine pikkus kujunes pooletunniseks, sõltumata kas see toimus Zoom keskkonna vahendusel või silmast silma kohtudes. Intervjuude läbiviimise ajal sai selgeks asjaolu, et poolstruktureeritud intervjuu sobiv vahend täiskasvanutelt videotest õppimise kogemuslugude kogumiseks. Intervjuueeritavad kogesid intervjuusid andes kohati enda õppimiskogemusi uuesti läbi ning kõik osalejad meenutasid YouTube'ist õppimist positiivse noodiga.

Tulemused esitati kategooriate kaupa, mille analüüsimise tulemusena toodi välja täiskasvanute kogemused YouTube'i videotest õppimisest. Üksikasjalikumalt kirjeldati videoteni jõudmise ja videotest õppimise protsessid ning nende erinevused lähtuvalt intervjuueeritavate haridustasemetest. Ülevaatlikult avati õppimiseks kasutatavate videote välimäärajad ning omadused, mida peetakse oluliseks heaks õppevideoks kvalitsifeerumisel.

Täiskasvanute kogemused YouTube'i videotest õppimisest

Kõikide intervjueritavate jaoks on YouTube teada tuntud keskkond juba aastaid ning leidnud kasutust nii meelelahutuslikul kui kasulikematel eesmärkidel. Oldi veendumusel, et YouTube kasutamine kasvab ajas veelgi, peamiselt selle kättesaadavuse ning kasvava populaarsuse tõttu.

...YouTube annab võimaluse jõuda tasuta maailma tippude juurde. (I.3)

Täiskasvanud soovivad järjest enam leida oma probleemidele kiireid ja käegakatsutavaid lahendusi. Kõik intervjuus osalejad kirjeldavad oma kogemust YouTube'ist õppimist kui tõhusat viisi eluga edasi liikumiseks. Sõltumata valdkonnast, mille kohta soovitakse videot leida, on materjali maht hoomamata. Oluline on enda probleem õigesti sõnastada ning abi jõuab sinuni ilma, et peaksid kodust lahkuma. Tunnistatakse, et iga video ei sobi soovitud tulemuse saavutamiseks kuid oskuslikku otsimise tulemusena leitakse alati lahendus või vähemalt viide õige lahendusele.

Oma kogemusi jagades kirjeldati nii oskusteabe kui teoreetilisi teadmisi jagavate videote kasutamist. Lähtuvalt intervjueritavate hetkeolukorra eesmärgist erinesid videote vaatamise protsessid ning hilisem analüüs sellest, mida oldi läbi teise inimese kogemuse vaatamise õpitud. Lihtsamate praktiliste tegevuste õppimise järel lahendati tekkinud probleem ning edasist juurde õppimist ei toimunud. Enda hobist ja kirest lähtuvate oskusvideote ja teoreetilist teadmist jagavate videote vaatamisele järgnes edasine uurimine või nähtu konspekterimine koos teadliku õppimisega, mis sarnaneb kõige rohkem formaalõppe protsessile.

Läbivalt iseloomustas YouTube'i videotest õppimine positiivne emotsioon koos eduelamusega.

... YouTube'ist videote vaatamine on inspireeriv ja „funn“. (I.5)

YouTube'i videoteni jõudmine

...Kuskilt tuleb impulss, et on vaja teha midagi, näiteks enne jõule on vaja küpsetada midagi. See tekitab vajaduse, mis paneb YouTube'ist otsima. (I.5)

Analüüsi tulemusena on võimalik välja tuua, et videote kasuks otsustatakse peamiselt seetõttu, et teise inimese tegevust läbi video vaadates on lihtsam seda järgi teha, kui raamatust lugedes või manuaalist pilte vaadates.

... Videoga on võimalus panna pausile, tagasi kerida ning uuesti vaadata. Teise inimese seletamise või õpetamise ajal seda teha pole võimalik.. (I.1)

Sõltumata video sisust ja intervjuueeritavate eesmärkidest oli peamine valiku põhjus võimalus ise otsustada õppimise kiirus ja kordade arv. Toodi välja, et nii tegevuste kui teooriat sisaldavate videote puhul aitab korduv läbivaatus või kuulamine.

Võimalusi YouTube'i videoteni jõudmiseks esines uurimuses sama palju, või et rohkemgi, kui oli intervjuueeritavaid. Süsteemsed YouTube'i kasutajad sisestasid enda probleemile vastavad otsingusõnad otse kõnealuse keskkonna otsingumootorisse, kuna seda peeti täpsemaks kui Google'i otsingumootorit. Leidus ka vastajaid, kes kasutavad just nimelt Google'i otsingut, sest on alati leidnud sellisel moel otsides õiged lingid YouTube'i keskkonnas olevatele videotele. Läbi teiste sotsiaalmeedia platvormide nagu Facebook või Instagram jõutakse peamiselt videoteni, kust on lihtsalt tore midagi uute tegema õppida või satutakse peale teadmist jagavale videole, kust edastatakse mõnd põnevat teavet.

Videotest õppimine

Selgus, et videotest õppimise protsessil ning intervjuueeritavate haridustasemetel on otsene seos. Nimelt oli minu intervjuueeritavatest kahel kesk- või keskeri haridus ning kolmel kõrgharidus omandatud, omandamisel või täiendamisel. Analüüsi tulemusena on võimalik välja tuua, et kõrgharidusega täiskasvanute videotest õppimise protsess on süstematiseeritum ning teadvustatum. Ollakse teadlik enda aja väärtusest ning vaadatud videotest õpitu kinnistatakse selliselt, et tulevikus pole vajadust enam samasisulisi videod vaadata. Kesk- või keskeri haridusega täiskasvanute videotest õppimine toimub peamiselt ühekordse tegevuse sooritamiseks ning kui õpitud tegevus ei omanda sügavamat tähendust, unustatakse tegevuseks vajalikud oskused peagi. Selle tulemusena tekib vajadus sarnase tegevuse sooritamiseks tulevikus vaadata uuesti videot.

Kõrgharidust omavad täiskasvanute puhul selgus, et videote vaatamisel luuakse endale konspekt või kasuliku video aadress või link salvestatakse elektrooniliselt selleks, et hiljem oleks võimalik vaadata juurde naasta mingi teabe kontrollimiseks. Süsteemsus avaldus video vaatamisel selle sissejuhatuse ja lõpu osa põhjal kontrollimise käigus, kas leitud materjal vastab sisestatud otsingule.

... Soki kanna tegemist vaatan igal aastal uuesti. (I.4)

YouTube'i videote välimäärajad

Intervjueeritavad tõid välja YouTube'is leiduva materjali rohkuse, mille hulgast selle õige video leidmine võid osutuda ajamahukamaks kui sobiva video vaatamine ja sellest õppimine. Toodi välja, et sobiv video peab olema asjakohase pikkusega ehk tegevust, mille sooritamiseks kulub hinnanguliselt mõni minut, ei ole otstarbekas õppida kümneminutilisest videost. Kogemuslugude analüüsist selgus, et lisaks ajamahule peetakse oluliseks video üleslaadimise aega ja vaatamiste arvu. Millede vahel kehtib seos, et mida värskeim video ja rohkeim vaatamisi, seda suurema tõenäosusega sisaldab see teavet, millest on midagi õppida.

Kahe intervjueeritava jaoks oli oluline, kes konkreetselt on video autor või seal esineb. Sellest lähtuvalt jõutakse teinekord õigete videoteni läbi isikuotsingu. Toodi välja, et teatud professionaalid, kes on oma tuntuse kogunud just õpetavate videote tootmisega, produtseerivad alati kvaliteetseid videoid, sõltumata nende sisust.

YouTube'i video kui hea õppevideo

...Video võib välja näha nagu multikas, kuid video all peavad olema viited. See tekitab usaldusväärust. Kui pole video all, siis piisab ka video sees mainimisest, kust materjal pärineb. Videos peab olema seotus või tuttav moment, et kutsuks vaatama..

(I.1)

Intervjueeritavad vastasid eranditult, et YouTube on kui kõikide võimaluste maa. Teemavaldkonda, mille kohta poleks seal õppevideot, ei osatud välja tuua. Kui mõni intervjueeritav ei soovinud kasutada YouTube keskkonda teoreetiliste teadmiste õppimiseks, põhjendas ta seda enda oskamatusena õigesti otsida. Valdavalt arvati, et igale probleemile leiab sealt lahenduse. Jäädi arvamusele, et igale otsijale leidub YouTube'ist video, millest on võimalik õppida. Õppimiseks sobivas videos sooviti ära tunda seoseid juba olemasoleva teadmisega või õpituga. Heaks õppevideoks peeti sellist, mis tekitab uudishimu edasi uurimiseks või andis selged viited, kust on võimalik antud teema kohta leida lisamaterjali, seda siis järgnevate videote või mõnes muu formaadi näol.

Kokkuvõte

Uuringu läbiviimisega selgus, et kõik uuringus osalenud täiskasvanud on vähemal või rohkemal määral kasutanud YouTube'i keskkonda õppimiseks. Sõltuvalt enesele seatud eesmärkidest, omandatud haridustasemest ja YouTube'i või üldiselt digivahendite kasutamise oskusest, varieeruvad kogemused ühest äärmusest teise kuid eranditult leitakse tekkinud

elulisele probleemile siiski lahendus. Iga täiskasvanu valib enda võimalustest lähtuvalt, kuidas ta soovib YouTube'i videoid õppimiseks kasutada. Teekond õige videoni võib täiskasvanutel YouTube'i laialdase kättesaadavuse tõttu sarnaneda kuid teadmiste ning oskuste ammutamise protsessis tulevad erinevused sisse. Välja paistis täiskasvanute teadlikus struktureeritud õppimisest ning selle kasutamine videote vaatamisel. Hetkel ise tasemeõppes osalevad täiskasvanud oskavad YouTube'i kasutada lisamaterjalide otsimiseks ja nendest õppimiseks, ning koolist jagatavate materjalide rikastamiseks. Töötavad täiskasvanud panevad YouTube'i enda jaoks tööle kui võimaluse, kust ennast ametialaselt pidevalt täiendada või teisalt koduste majapidamistöõde või argiste murede lahendamiseks.

Erilist tähelepanu pälvib kindlasti uuringus osalejate poolt välja toodud YouTube'i riskasutamise võimalikus. Kui sooviti näha videotest kasutatavate videote puhul materjalide viiteid siis nende viidete abil on võimalik teadlikku täiskasvanud õppijana oma kogemusi veelgi rikastada. Kogeti, kuidas kirjanduse abil YouTube'i pöördumisel ja sealt omakorda tagasi kirjandusse naasmisel on õppimise kasutegur suurem, kui pelgalt videoid vaadates.

Täiskasvanud jõuavad YouTube'i videoteni, kust midagi uut õppida, tihti kellegi soovitusel kaudu. Uuringus osalejad, kes on saanud soovitusi või ise kellelegi soovitusi jaganud, leidsid sellisel viisil teadmiste ja oskuste omandamisel positiivset mõju. Teadmine, et keegi on juba sarnasele probleemile leidnud lahenduse konkreetse video näol või soovitates ise videot, mis on aidanud sul midagi uut õppida, seab rohkeim sidemeid õpitava vahel. Täiskasvanud õppijat iseloomustab pidev dialoogi, sest täiskasvanud õppijal on küllaldane elukogemus uute seoste loomiseks ning seeläbi uute teadmiste ja oskuste loomiseks (Calbraith & Fouch, 2007). Uuringus selgus, et täiskasvanud õpivad YouTube'ist parimal viisil siis, kui luuakse seosed eluliste aspektidega, varasemate kogemustega, teiste inimeste soovitusel või soovitakse luua seoseid tulevikus juhtuma hakkavaga.

Kasutatud kirjandus

Abdulrahman, S. A. (2015). Applying Andragogy Theory in Photoshop Training Programs. Journal of Education and Practice

Abiks Otsustajale, Elukestvaõppe võimalused 2009/2010. Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove. (2009). ISSN 1736-7883. Loetud aadressil

www.rajaleidja.ee/abiksotsustajale

Alice Y, Kolb & David A, Kolb. (2017). *Experiential Learning Theory as a Guide for Experiential Educators in Higher Education*. A Journal for Engaged Educators. Southern Utah University Press. Loetud aadressil

<https://experientiallearninginstitute.org/wp-content/uploads//2020/10/experiential-learning-theory-guide-for-higher-education-educators.pdf>

Arthurs, J., Drakopoulou, S., ja Gandini, A. (2018). Researching YouTube.

Burgess, J., ja Green, J. (2018). YouTube: Online video and participatory culture. John Wiley & Sons.

Calbraith, D., & Fouch, S. (2007). Principles of Adult Learning: Application to safety training. Employee Training

Chan, S. (2010). Applications of Andragogy in Multi-Disciplined Teaching and Learning. Journal of Adult Education

Douglas, K., & Carless, D. (2013). *A history of autoethnographic inquiry*. Handbook of autoethnography.

Hetzner, S., Steiner, C. M., Dimitrova, V., Brna, P., & Conlan, O. (2011). Adult Selfregulated Learning through Linking Experience in Simulated and Real World: A Holistic Approach. LNCS 6964

Eesti Keele Sihtasutus. (2018). *Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat*. Tallinn.

Emor. (2018). Interneti baasuuring.

Hye-Su Kuk; John D. Holst (2018). *A dissection of experiential learning theory: Alternative approaches to reflection*. Loetud aadressil
<http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.tlu.ee/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=19&sid=0a621304-a7db-48f1-a732-eb5fd69c3bc6%40pdv-v-sessmgr06>

Jarvis, P. (1998). *Täiskasvanuharidus ja pidevõpe*. Teooria ja Praktika. Tallinn. SE & JS.

Kantar Emor. (2021). *Meeldivaimad brandid 2021 TOP 10*. Loetud aadressil <https://www.kantaremor.ee/pressiteated/eesti-inimeste-lemmikbrandid-on-youtube-google-ja-coop/>

Kantar Emor. (2018). Interneti baasuuring.

Kolb, D.A (1984). *Experianetal Learning*, ISBN-13: 978-0-13-389240-6

Koppel, J. (2019). *Videote kasutamine klassitundides loodusainete õpetamisel* (magistritöö). Tartu: Tartu Ülikool. Loetud aadressil http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/66763/koppel_magistritoo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lagerspetz, M. (2017). *Ühiskonna uurimise meetodid*. Tallinn: TLÜ

Laherand, M.-L. (2012). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Sulesepp.

Maadvere, I. (2019). *Õpetajate lemmiktöövahendid 2018*. Veebiseminar 22.01.2019.

Märja, T., Lõhmus, M., Jõgi, L. (2003). *Andragoogika. Raamat õppimiseks ja õpetamiseks*. Valgus.

Päevaleht. (1935). *Kuidas saadi 50 aastat tagasi õpipoisiks – selliks – meistriks*. Päevaleht number 41, 10 veebruar 1935. Loetud aadressil <https://dea.digar.ee/article/paevalehtew/1935/02/10/7>

Sülzenbrück, S; Hegele M; Rinkenauer, G; Heuer H; (2011). *The Death of Handwriting: Secondary Effects of Frequent Computer Use on Basic Motor Skills*. Journal of Motor Behavior. DOI: 10.1080/00222895.2011.571727 (19.02.2019).

Terms. (2019). <https://www.youtube.com/t/terms>

Top Sites in Estonia. (2019). <https://www.alexa.com/topsites/countries/EE>. Vaadatud aadressil <https://www.youtube.com/watch?v=O0cEhkkQ7d8>

YouTube For Press. Vaadatud aadressil <https://www.youtube.com/intl/en-GB/yt/about/press/>